

Список використаних джерел:

1. Яремко І. Й. Економічні категорії в методології обліку: [монографія] / І. Й. Яремко. – Львів : Каменяр, 2002. – 192 с.
2. Верига Ю.А. Резерви підприємств України: облік і подання інформації у звітності / Ю.А. Верига // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – Житомир, 2003. – № 4 (26). – С. 52-58.
3. Пархомчук О.О. Резерви та їх значення для організації обліку: сутність поняття / О.О. Пархомчук // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. / Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. Випуск 3 (18). / Відповідальний редактор д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ЖДТУ, 2010. – С. 274-283

Галкін В.В., старший викладач
Охота Н. В., здобувач вищої освіти
Миколаївський національний аграрний
університет, м. Миколаїв, Україна

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «РАХУНКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ»

Облік виник і розвивається у зв'язку з потребою суспільства в необхідній і достатній інформації щодо наявності та руху майна з метою контролю та управління господарськими процесами і їх результатами.

Бухгалтерський облік є локальним і включає всю технологію інформаційного процесу, яка охоплює процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємств, організацій і установ зовнішнім і внутрішнім користувачам для прийняття рішень. З огляду на це він перетворився на міжнародну мову бізнесу і став обов'язковою передумовою успішної діяльності всіх господарюючих процесів.

Бухгалтерський облік нині є важливою складовою економічної науки, забезпечуючи технологію отримання необхідної інформації про господарюючий суб'єкт. Він тісно пов'язаний з такими науками, як статистика, фінанси, менеджмент, із правовими та соціальними науками. Основні принципи бухгалтерського обліку є однаковими для господарюючих суб'єктів всіх видів діяльності й забезпечують єдині підходи щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності [1].

Рахунки – це один з елементів методу бухгалтерського обліку, спосіб групування і поточного відображення за певними ознаками наявності та руху засобів підприємництва і їхніх джерел та господарських процесів [2].

В процесі господарської діяльності виникають зміни в складі засобів і джерел. Для того, щоб врахувати усі зміни, використовують систему рахунків бухгалтерського обліку.

Зафіксована в первинних документах інформація за технологією облікового процесу підлягає реєстрації та класифікації (групуванню) з метою її систематизації

з тим, щоб у кінцевому підсумку стати окремою статтею балансу. Відображення господарських операцій безпосередньо в бухгалтерському балансі практично недоцільне, оскільки після кожної операції довелось б скласти новий баланс. Крім того, баланс як моментний показник складають на перше число місяця і він не містить узагальненої інформації про рух кожної групи засобів джерел. Відомо, що бухгалтерський баланс дає оцінку активів тільки в грошовому вимірнику, а облік, наприклад, матеріальних цінностей потребує ще й натуральних вимірників. Тому поточний облік стану і змін засобів та їхніх джерел, самих господарських процесів у діяльності підприємства забезпечується за допомогою системи рахунків [3].

В сучасних умовах найбільш поширеними є класифікації рахунків за відношенням до бухгалтерського балансу; за економічним змістом; за призначенням та структурою. Проте протягом багатовічної історії розвитку рахункознавства праці різних вчених відображали різні точки зору з цього питання.

Результати проведеного дослідження показали, що науковці у своїх працях, написаних протягом 1846–2007 рр., виділяють 24 ознаки (групи), за якими рекомендують проводити класифікацію рахунків бухгалтерського обліку. Нерідко однакові рахунки вчені відносять до різних груп, що на практиці не дозволяє належним чином організувати ведення аналітичного обліку на підприємстві і, як наслідок, здійснювати контроль за збереженням майна підприємства [4].

Перші вимоги до характеру класифікації рахунків були висунуті ще в кінці ХІХ ст.: повна, пристосована до особливостей організації, правильно класифікуюча об'єкти обліку за матеріальними категоріями, господарськими процесами, ліквідністю майна та його юридичною структурою, дозволяє подальший поділ та агрегування рахунків.

Перші класифікації рахунків поділяли їх на речові (майнові) та особові, на рахунки власника, адміністратора, агентів та кореспондентів, тобто пов'язували їх з майновим та зобов'язальним правом, не передбачаючи будь-яких інших ознак класифікації.

У працях вчених, які вийшли у світ до 1925 р., в запропонованих класифікаціях рахунків, як правило, виділяється три групи рахунків: майнові (речові), особові та результатні (вигадані, перехідні). Поряд з цим, у класифікації рахунків, запропонованій Е. Мудровим, наявна ще одна група рахунків – допоміжних, відмінною ознакою яких, на думку вченого, є те, що “Вспомогательные счета ... – Счетъ капитала, Счетъ процентовъ, Счетъ коимиссии, Счетъ домашнихъ расходовъ, Счетъ торговыхъ расходовъ, Счетъ куртажа, Счетъ делькредере (del credere), Счетъ лоттерей, Счетъ застрахованій, Счетъ бодмерей, Счетъ прибыли и убытка, Счетъ баланса” [5, с. 17]. Юстус А.Ф. у своїй праці [6] результатні рахунки називає вигаданими, а Волькенштейн О.А. перехідними. Згодом запропоновані групи рахунків розширюються. Так, ще в 1872 р. Іванов С.Ф. писав про необхідність “мати можливість показати не лише кількість виробленого матеріалу, а й кількість того, що залишилося у виробництві, а головне – вартість того чи іншого”. Таким чином була поставлена задача

створення спеціальних рахунків для обліку витрат, які одержали назву рахунків виробництва.

Згодом вони отримують назву калькуляційних. Інтерес до наукових розробок у сфері бухгалтерського обліку стимулював інтерес до класифікації рахунків, і тому не випадково у 1915 р. Є.Є. Сіверс запропонував досить детальну класифікацію рахунків. В ній виділялися групи калькуляційних та результатних рахунків, причому автор не змішував ці рахунки в одній групі операційних рахунків, що помилково роблять в ряді випадків й сьогодні [7].

Наведені підходи до класифікації рахунків отримали подальший розвиток на початку ХХ ст. та значно вплинули на сучасні підходи. Рахунки класифікувалися на активні та пасивні, а також на рахунки бюджету (витрат і доходів). Подальший розвиток призвів до виділення класифікаційних груп рахунків: інвентарних, особистих, калькуляційних, розподільчих, операційних (результатних), ліквідаційних, транзитних. В 30-ті роки ХХ ст. переважаючими стали класифікації рахунків за економічною ознакою, що породило немало протиріч.

Класифікація рахунків за економічною ознакою спрямована на встановлення номенклатури бухгалтерських рахунків, необхідної та достатньої для відображення діяльності суб'єкта господарювання [8].

Побудова такої номенклатури передбачає проведення аналізу економічної інформації, яка циркулює в системі, та визначення переліку рахунків, на яких реєструються показники, що відносяться до конкретних об'єктів бухгалтерського спостереження. Економічний зміст усіх рахунків повинен забезпечувати формування повного набору показників про функціонування суб'єкта господарювання, даних, необхідних для складання звітності, оцінки та фінансового аналізу діяльності та прийняття управлінських рішень.

В різних країнах ставлення до класифікації бухгалтерських рахунків за економічним змістом є неоднозначним. У США, Англії та інших країнах британо-американської моделі побудови облікової системи кожна фірма самостійно розробляє номенклатуру рахунків. В країнах континентальної моделі побудови системи обліку (Франція, Німеччина, Бельгія і т.д.), а також в Україні, така класифікація рахунків забезпечує єдине розуміння принципів відображення та узагальнення виробничо-господарської та фінансової діяльності, а також єдність побудови системи бухгалтерського обліку для усіх суб'єктів господарювання, незалежно від видів діяльності (крім банків та бюджетних організацій) і форм власності [9].

Рахунки – це один із елементів методу бухгалтерського обліку, спосіб групування і поточного відображення за певними ознаками наявності та руху засобів підприємства і їхніх джерел та господарських процесів. Усі класифікації рахунків носять умовний характер і зміна точки зору на класифікаційну ознаку, навіть в рамках заданої класифікації, дозволяє відносити практично кожний рахунок до різних класифікаційних груп. Тому не випадково, що проблема класифікації була і залишається однією з найбільш дискусійних методологічних проблем сучасної науки. Тому вважаємо, що в сучасних умовах та з урахуванням багатовікового досвіду організації вітчизняного обліку, в основі побудови плану рахунків все ж повинна лежати класифікація рахунків за економічним змістом, а

його зв'язок з формами звітності повинен відігравати другорядне значення. Тому нами запропонована класифікація рахунків, яка впливає з економічного змісту об'єктів, які відображаються на рахунках бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел:

1. Загородній А. Г. Бухгалтерський облік: Основи теорії та практики [Текст]: підручник / А. Г. Загородній, Г. О. Партин, Л. М. Пилипенко. – 2-е вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2009. – 422 с
2. Бухгалтерський облік та оподаткування [Текст] : Навч. посібник / За ред. Р.Л. Хом'яка, В.І. Лемішовського. – Львів: Бухгалтерський центр —Ажур||, 2009. – 1112 с.
3. Бухгалтерський облік для економістів і правознавців [Текст] : Навч. посіб. / За заг. ред. Ю. А. Кузьмінського. – К. : КНЕУ 2007. – 648 с.
4. Кужельний М. В. Теорія бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.if.ua/book/49/3605.html>.
5. Мудров Э. Счетоводство для всѣхъ родовъ торговли. – Санктпетербургъ: Типографія Департамента внешней торговли, 1846. – 365 с.
6. Юстус А.Ф. Курс счетоводства фабрично-заводского. Двойная система. – М.: Изд. книгопродавца В.И. Чуманова, 1900. – 296 с.
7. Велш Глен А., Шорт Деніел Г. Основи фінансового обліку / Пер. з англ. О. Мінін, О. Ткач. – К.: “Основи”, 1999. – 943 с.
8. Лень В.С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: 3:те видання. Навч. пос. / В.С. Лень, В.В. Гливенко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 608 с.
9. Козлова М.О. Облікова практика формування резервів і фондів: ретроспективний аналіз // Бухгалтерський облік: історичний аспект. Результати дисертаційних досліджень Житомирської наукової бухгалтерської школи: Монографія. – Житомир: ЖДТУ, 2006. – 620 с.

Галкін В.В., старший викладач
Чорнорот Н.С., здобувач вищої освіти
Миколаївський національний аграрний
університет, м. Миколаїв, Україна

ОЦІНКА ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ТА ЇХ ВИЗНАННЯ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ

Запаси є важливою обліково-економічною категорією та об'єктом бухгалтерського обліку, займають вагоме місце в оборотних активах та беруть участь у формуванні кінцевого продукту діяльності підприємства й входять до вартості його власного капіталу.

Для підприємств виробничі запаси є одним із найважливіших активів, які з-поміж іншого перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг. Отже, виробничі запаси є основною